

MINDRE MEDDELELSER

HENRY O. HOUGHTON, Grundlæggeren af *Riverside Press* og Hovedlederen af dette store Trykkeri i Cambridge og Forlæggerhuset HOUGHTON, MIFFLIN & Co. i det nærliggende Boston, døde den 25de Avgust 1895, 72 Aar gammel. Sammen med den ældre HARPER og den noget yngre TH. L. DE VINNE hørte han til de fremragende Bogtrykkere, der har hævet amerikansk Bogarbejde til det uomtvistelige høje Standpunkt, det indtager. Efter at have lært sit Haandværk grundigt blev han i Stand til at ofre fire Aar paa sin Uddannelse i Burlingstons Højskole, og kort Tid derefter etablerede han sig i Cambridge for et Familietilskud paa et hundrede Dollars. Han har selv fortalt, hvorledes det ikke var ham muligt at opdrive andet Arbejde end et græsk Testamente, og hvor bittert det faldt ham at skaffe sig Kredit og Skrift til at udføre Bestillingen.

Hans Trykkeri gik dog snart saa godt fremad, at han kunde købe det store Jordstykke umiddelbart ved Charles River, hvor Trykkeriet nu har sine vidtstrakte Bygninger, frit beliggende i en lille Park og med den store Hovedbygning dækket af Vedbend til Taget. Nu omfatter Huset alle de Haandværk, en Bogs Fremstilling kræver, og det i udsøgt mønsterværdig Form. Forlaget, der er det næst største i Nordamerika, har Filialer i New-York, Chicago og London. Dets Hovedkontor er i den ældste Del af Boston lige overfor Byens gamle Park. Houghtons Kontorer ere vidt forskellige fra hvad man er vant til hos os. De ere i et gammelt Beboelseshus, og Adgangen er ad en snæver Trappe. Er man vel naaet op, gaar man gennem en Række hyggelige Værelser, fri for Pulte, Skranker og høje Stole, men møblerede paa fornuftig Vis og med Arbejdspladserne saaledes fordelte, at hver Mand — eller Kvinde — har Albuenum. Det er forstaaeligt, at Firmaet i de samme Lokaler har kunnet samle til Fest anselige Antal af de mange betydelige Forfattere, det er Forlægger for. Houghton har maattet kæmpe haardt, før han naaede frem, thi Husets stærke Vækst krævede Penge, og han har derfor tidligt haft Kompagnoner. Siden Firmaets sidste Forandring, der stammer fra 1880, har dets Stilling været udmærket. Saa godt som alle Amerikas Forfattere have været knyttede til Huset gennem mangfoldige Aar, ligeledes mange engelske. Houghton var H. C. Andersens avtoriserede Forlægger, og han var ligeledes B. Bjørnsøns Forlægger. En stout og gennemsolid Mand, en udmærket Haandværker, en klog og nobel Forretningsmand har afsluttet sit betydningsfulde Liv.

Slægten Heilmann, en Samling Levnetsbeskrivelser, udarbejdede af GERHARD HEILMANN, er Navnet paa en sjælden Bog, hvis Udgivelse afsluttedes i 1895. Det er en af de nutildags faa Bøger, der helt unddrager sig offentlig Omtale, men da det er et ganske ualmindelig kærligt og omhyggeligt gennemført Bogarbejde, er det rimeligt, at *Bogvennen* henleder Opmærksomheden paa det.

I Omfang og Udstyrelse er Bogen den anseligste Personalhistorie, der er udgivet her hjemme. Trykt i et højt Kvartformat udgør den 49 Ark foruden Stamtavler og Titellark. Oplaget er 131 Eksemplarer, hvoraf et paa Bøttepapir og nogle faa Eksemplarer paa særlig godt og svært Papir. Slægten, der skildres, er af gammel tysk Afstamning. Den har vel ingen navnkundige Personligheder at opvise, men til Gengæld en Række velbegavede Mænd og Kvinder i forskellige borgerlige Stillinger. Et jævnt godt Udkomme, adskilligt godt Humør og flere Tegn paa kunstneriske Anlæg, uden at disse dog afføde hel kunstnerisk Virksomhed, er det, der særkender Slægten. Endvidere maa der i denne være en Del Sans for at bevare Minder, thi det er et stort Materiale, der har været at bygge paa, og det er samlet med megen Energi og sikkert med stor Møje af Bogens Forfatter. Det er en velskrevet og morsom Bog, der giver udmærkede Billeder af Livet i Præstegaarde, Proprietærgaarde og Embedsmandshuse fra første Halvdel af vort Aarhundrede. Forfatteren, der er Kunstner,

siden han tog fat paa denne Opgave, er bleven kendt som Tegner for Boghaandværket, har helt igennem tegnet de dekorative Vignetter og Billeder, hvormed den er rigt smykket. Det store Antal Portrætter er efter Malerier, gamle Tegninger, Silhuetter og Fotografier.

Det er morsomt at se, hvor Arbejdet har været lærerigt for Forfatteren. Udgivelsen er sket i Hæfter gennem halvtredje Aar. Uden at Enheden i det oprindelige, vel anlagte Udstyr er brudt, er der en voksende Forstaaelse i Brugen af Bogtrykkets Midler og i at tegne for dets Tarv, der er meget glædelig. Smudstitlerne i Bogens Slutning, den helt selvstændigt formede Indholdsfortegnelse, den kursiverede Efterskrifts Dekoration, den gode økonomiske Ordning af en større Samling Digte af Carl Ulrik Heilmann, der optager 4 $\frac{1}{2}$ Ark i Bogens sidste Del og er helt festligt dekoreret Side for Side, samt endelig det dristigt, men virksomhedsfuldt formede Titelblad, ere Vidnesbyrd om et ihærdigt Arbejde for at naa det bedst mulige Resultat. Til den færdige Bog har Heilmann lavet egen marmoreret Forsats og Tegning til et Bind, der er udført i fuldt Maroquin med Haandstempler. Det er et Bogarbejde, der gør sin Forfatter og Leder megen Ære, og det vil blive staaende som et vakkert Vidnesbyrd om, at en Privatmand ved Omhu og Forstaaelse af Typografiens Egenskaber kan rejse sin Slægt et smukt Mindesmærke i en Bog.

De i *Bogvennen* offentliggjorte Afhandlinger »Bidrag til Lübecks Bogtrykkerhistorie i det femtende Aarhundrede« af Assistent ved det store kgl. Bibliotek H. O. LANGE ville blive oversatte og trykte i *Revue des Bibliothèques* i Paris.

Efter Opfordring fra S. BINGS ny Udstilling »l'Art Nouveau« i Paris har vor Forening sendt en Afdeling nyt dansk Bogbinderarbejde og en Serie illustrerede danske, norske og svenske Bøger til en international Bogudstilling, der afholdes paa dette Sted i Juni 1896. Vor Aarbogs sene — alt for sene — Fremkomst muliggør at bringe slige Nyheder i en Bog, der bærer Aarstallet 1895.

FLORIMOND BADIÉ. Om denne saa omstridte gamle franske Bogbinds-Mester bragte det fortjenstfulde engelske Tidsskrift *Bibliographica* i et af dets første Hæfter (1895) en faa Siders Artikel af WILLIAM YOUNGER FLETCHER. Som ventelig var, hvor Talen er om Badié, træffer man her en Redegørelse for de Grunde, der tale for eller imod at stille denne Mand paa den Hædersplads i det franske Boghaandværks Historie, som indtil for faa Aar siden uanfægtet indtoges af den berømmelige, men indtil da endnu ikke historisk paaviste LE GASCON. Forinden Forfatteren nævner de Anskuelse, forskellige Avtoriteter have fremsat om dette filtrede Problem, meddeler han de knappe, men højst værdifulde Oplysninger om Le Gascon, som Thoinan i sin udmærkede Bog »Les relieurs français« saa sig i Stand til at bringe. Af de Aktstykker, hvori Le Gascon — omend beklagelsesvis kun under dette sit Tilnavn — findes nævnt, er det ældste Sct. Johannes Gildets Register (Evangelisten Johannes var de franske Boghaandværkeres Skytspatron) fra Aaret 1622. I dette læses følgende Passus:

AU GASCON pour une peau de maroquin incarnat pour relier le missel du Concil,
in fol., que la Compagnie du sieur Chappelet et consors ont donné en blanc à la
confrairie 4 l. 10 s.

Pour un sinet pour servir audit missel 3 l. 10 s.

Pour une bazane pour une housse audit missel 0 l. 7 s.

en Meddelelse, hvoraf det i øvrigt synes at fremgaa, at Le Gascon kun har faaet Betaling for sine Udlæg, men har udført selve Indbindingen uden Vederlag som sin Gave til Gildet.

De vigtigste Oplysninger — og saadanne, der have Betydning udover det blot at konstatere Mandens Eksistens, har Thoinan faaet af de Uddrag, som Léopold Delisle har gjort af Brevvekslingen mellem to af Tidens største Bibliofer, Peiresc og Dupuy. I et Brev, dateret den 12te April 1629 skriver saaledes Dupuy til Peiresc, at denne har forbauset ham i allerhøjeste Grad ved at meddele ham, at Le Gascon har beskaaret et Eksemplar af *Opuscula Bellarmini* for meget; thi, skriver han længere hen i Brevet: »il est assez scrupuleux«. Og ogsaa i andre af deres Breve finder man Le Gascon nævnet. I samme Aar (1629) skriver François Auguste de Thou til Pierre Dupuy fra Alexandria, at han der har købt flere arabiske Bøger, hvoriblandt en Koran »des plus beaux«, og han tilføjer: »la reliure vous plaira, et je m'assure que le Gascon s'étudiera d'imiter la dorure«. Det fremgaar altsaa af disse Uddrag, at omkring 1629 levede der en Bogbinder, som kaldtes Le Gascon, og at denne var en skattet Mand i sit Fag; men hvad han egentlig hed, fik man ikke at vide.

Og nu Florimond Badier. Hvad man ved om ham er kun dette, at han den 30te Novbr. 1630 kom i Lære i Paris hos Jean Thomas, og at han i 1645 indskreves som Mester i Boghaandværkernes Laug. Til Gengæld har han det forud for Le Gascon, at man kender to Bogbind, der omhyggeligt ere signerede med hans Navn. Det ene smykker et Eksemplar

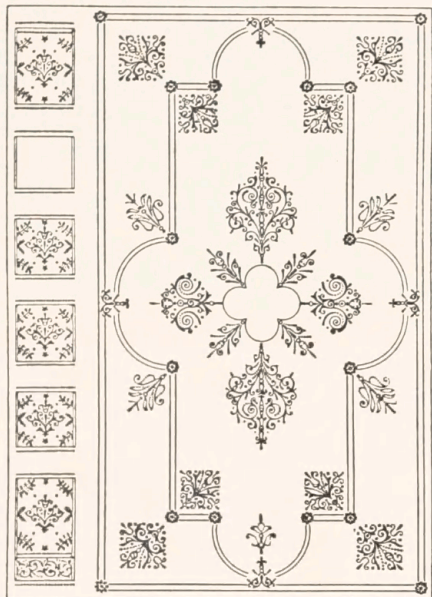

Fig. 1. Bind med Dekoration en pointillé. LE GASCONS Stil. (Efter Thoinan).

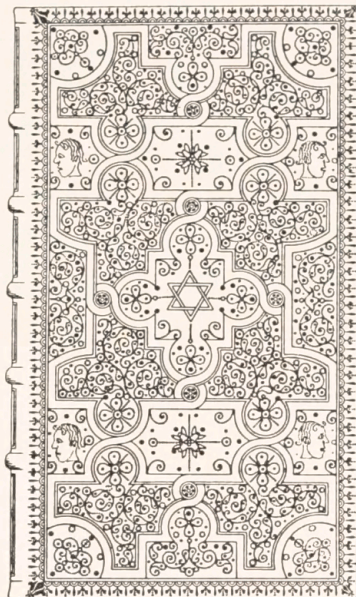

Fig. 2. Bind med Dekoration en pointillé. FLORIMOND BADIERS Stil. (Efter Thoinan).

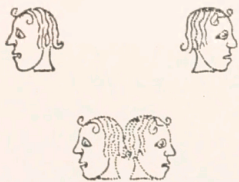
af Bogen: De Imitatione Christi — Paris, Imprimerie Royale 1640 (i Nationalbiblioteket i Paris), det andet et Eksemplar af Bogen: Les Plaidoyez et Harangues de Monsieur Le Maistre, cy-devant Advocat au Parlement etc. Paris 1657 (i engelsk Privateje).

Det førstnævnte af disse Bind blev den lille Basis, hvorpaa Gruel i sin »Manuel historique et bibliographique de l'amateur de reliures«, der bragte en straalende Gengivelse deraf, rejste Spørgsmaalet: Le Gascon eller Florimond Badier. Han tillægger dets Signatur: *Florimond Badier fecit inv.* en saa overvættets Betydning, at han i dette Navn mener at have fundet det Trylleord, der bragte den klare Dag i det Mulm og Mørke, der før havde ruget over Le Gascons Navn. For ham bliver Badier ikke alene Mesteren til hele den Række Bind, man før plejede at tillægge Le Gascon, men de to Navne blive for ham Synonymer, det første kun et Tilnavn til Florimond Badier.

De Oplysninger, som Thoinan siden bragte i sin Bog, skulde imidlertid vise, at Gruels Hypotese var bygget paa Sand; thi Badier blev — hvad Gruel var vidende om — Mester i 1645, altsaa henved en Snes Aar efter at Le Gascon var anerkendt som Bogbinder af Rang.

Alligevel fik ogsaa de af Badier signerede Bogbind en stor Betydning for Thoinan; han drog nemlig af dem den Slutning, at alle Bind, der ere i en lignende Stil som disse, bør henføres til denne Mester. Og først og fremmest gælder det om alle dem, der ere prydede med det her afbildede Profil-Hoved »en pointillé«, som før regnedes for et sikkert Kendetegn paa et Bind af Le Gascon, ja som ganske fantastisk ansaas for hans Portræt. Thoinan betragter det som Badiers Mærke, og ser i alle de Bind, der enten er smykkede dermed eller ere i en lignende Stil som de, hvorpaa det findes, en hel ny Bogbinds-Stil (Fig. 2), for hvis Opfindelse Badier alene bør have Æren, og som først fremtræder c. 1645. Derimod mener Thoinan, modsat Gruel, at alle de Bind, hvis Dekoration er i en mere enkel Stil (Fig. 1), og som han mener hidrøre fra c. 1622-1645, fremdeles bør regnes Le Gascon til Ære.

Fletcher — hvis Artikel for øvrigt gengiver det andet af de med Badiers Navn signerede Bind — hævder derimod, at de to omtalte Bind ved nøjere Undersøgelse langt fra i Ud-

førelsen kunne maale sig med andre lignende, der af Thoinan tillægges Badier. Han ser i dem kun en vag Efterligning af Le Gascons glimrende Teknik og stemmer for saa vidt overens med en anden Avtoritet, der om Signaturen paa »De imitatione« *fecit inv.* ondsksfuldt bemærker: »fecit — jamais; invenit — malheureusement«.

Baade i New-York og i London er der i 1895 afholdt Udstillinger af moderne Træsnit. I London omfattede Udstillingen Arbejder fra BEWICKS Dage og op til de sidste Aaringers gennemførte engelske Træsnit. De engelske Fagblade fra begge Sider af Atlanterhavet ere stærkt optagne af Diskussionen om Træsnittets Stilling i Vædekampen med fotografiske Ætsninger. Det er glædeligt, at man i begge Lande mener, at Træsnittets meget formindskede Arbejdsomraade atter synes at blive større. Endog den for Ætsningen særlig indtagne Kunstner JOSEPH PENNELL skriver varme og anerkendende Ord om de moderne Træskæreres energiske Arbejde for at hævde deres gamle Fags Ære. Den samme Pennell har i anden Udgave af det af ham samlede Værk *Pen Drawings* optaget flere nordiske Kunstnere, som han lovpriser i to Kapitler. HANS TEGNER er repræsenteret med en Række Tegninger fra Holberg-Udgvaven, men ogsaa en Del af de Kunstnere, der i sin Tid tegnede Illustrationer i *Ude og Hjemme*, henleder han Opmærksomheden paa ligesom paa ALB. EDELFFELT og ERIK WERENSKIOLDS Illustrationer.

Rigstrykkeriet i Berlin har anskaffet sig kinesiske Typer og paatænker at trykke en kinesisk Grammatik.

Fra alle Lande øges Klagerne over den tiltagende slette, tanketomme og afjaskede Illustrering af Bøger. »Folk begynde at blive glade, naar de opdage, at en Bog ikke er illustreret.« Efter Tingenes Gang hos os ser det ikke ud til, at Folk endnu ere komne saa vidt, men der kan da umuligt være langt igen.

I Wien har der allerede i en Aarrække eksisteret en Højskole for Fotografi og Reproduktionsteknik. Den er oprettet og drives af Staten og Byen Wien i Forening og ledes af Dr. EDER. Paa Finansloven for 1896 er optaget en større Bevilling til denne Skoles Udvildelse, saa at den ogsaa kommer til at omfatte en typografisk Højskole, der ganske særlig skal dyrke de forskellige Former for Trykning af moderne Illustration. Byen Wien, der ejer Huset, hvori den fotografiske Afdeling har frit Ophold, har ligeledes tilsagt den ny Afdeling fri Lokaler. Bogtrykkernes og Skriftstøbernes Fællesbestyrelser have erklæret sig villige til at forsyne Skolen med Skrift og tildels med Presser. Man mener at aabne Skolen i September 1896.

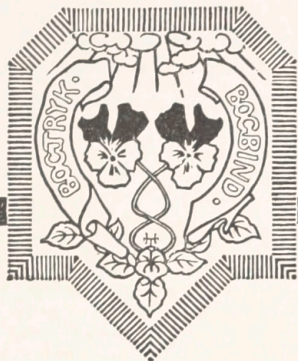
Forsøgene paa at udgive et ægte amerikansk Blad i London ville blive fortsatte med et illustreret Ugeblad, som skal kaldes *Sunday Press*. Det har kostet Gordon Bennett over en Million Kroner at udgive en Londoner-Udgave af *New York Herald*, der nu er opgivet. Ikke stort mindre har han — ligeledes uden Held — ofret paa at bevare sit Blads Navn i London som Ugeblad. Udgiverne af det ny ovenfor nævnte Blad tilbød at betale ham en Del af Tabet mod at faa Lov til at bevare Bladnavnet, men Bennett svarede, at var det ham umuligt at trænge igennem med sin *Herald* i London, skulde det heller ikke lykkes nogen anden.

Prof. J. F. BRIDGE siges ved ny Undersøgelser i Westminster Abbediets Arkiver at have funden en Bog med CAXTONS daglige Optegnelser fra det Tidspunkt, da han begyndte at trykke ved Westminster.

Det engelske Ugeblad *Lloyd's News* har den 15de Februar 1896 præsteret at sælge over en Million Eksemplarer. Det siges at være den største Udbredelse, noget Blad hidtil har opnaaet.

FORENING · FOR · · BOGHAANDVÆRK ·

VIRKSOMHED 1894—95

DEN 2 DECEMBER 1894 udstilledes en Del Tryksager fra den nyeste Tid, hvoriblandt Kataloget over den danske Afdeling paa Bogudstillingen i Paris, og nogle Hæfter af det fra Rigstrykkeriet i Berlin udgaaede Værk med Faksimiler af historiske Skrifter. De fremlagte Hæfter, der vare laante fra det store kgl. Bibliotek, indeholdt italienske og tyske Skriftprøver fra Bogtrykkerkunstens første Tid.

DEN 3 FEBRUAR 1895 Møde med Udstilling dels af nordiske Bøger, trykte i 1894, dels af samtlige Foreningens Julehæfter for samme Aar. Endvidere var fremlagt en Samling Elevarbejder fra Fagskolen.

DEN 10 MARTS 1895 Udstilling af moderne Tryksager, saavel her fra Landet som fra Udlandet, særlig fra Amerika og England, samt af Bogbind, udførte af *Flyge, Anker Kyster, Imm. Petersen* og *Thorvald Petersen*.

DEN 7 APRIL 1895 Udstilling af Tryksager fra det Thieleske Bogtrykkeri i Anledning af dettes 125aarige Bestaaen. Udstillingen omfattede Tryksager lige fra Trykkeriets Oprettelse til den aller nyeste Tid.

DEN 3 NOVEMBER 1895 bestod Udstillingen af tre Svendepøver og en Del moderne fremmede Tryksager, særlig Farvetryk, samt et af *Imm. Petersen* udført Bind i hvidt Pergament med Haandforyldning (Rankeornament efter Tegning af *Hans Tegner*). Bindet var bestemt for Pariserbogbinderen Gruel. Blandt de udstillede Tryksager var et fortrinligt japansk Billedværk, tilhørende Kunstindustrimuseet.

DEN 1 DECEMBER 1895 udstilledes en Del Tryksager og Skriftprøver, hjembragte af Bogtrykker *Simon Bernsteen*, deriblandt en Del illustrerede Udhangsark fra *William Morris' Kelmscott Press* samt en Række Prøvebøger fra *Enschedé & Zoonen* i Haarlem. Endvidere udstilledes en større Samling nye Bogbinderarbejder fra *Baden, Flyge, Kyster, Petersen & Petersen* samt *Wichmanns Efterf.*, og endelig fremlagdes et af den franske Bogbinder Gruel udført Bind, som Foreningen havde tilbyttet sig mod et Par danske Arbejder.

DEN 15 DECEMBER 1895 var Kunstindustrimuseet tilgængeligt for Forningens Medlemmer. Dets Bogafdeling og den for Guldwarefabrikant *B. Hertz'* teknologiske Legat ordnede Afdeling af nyt Bogbinderværktøj forevist.

DEN 3 NOVEMBER 1895 afholdtes den ordinære aarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes Typograf *Anthon Larsen*. Formanden aflagde Beretning om Virksomheden i det sidst forløbne Aar, der væsenlig havde været begrænset til de maanedlige Udstillinger, idet Indkøbene kun havde været forsvindende. Taleren dvælede derefter ved Fagskolens Virksomhed. Det havde været nødvendigt at udvide Skolens Lokaler, saa at man nu havde i alt tre Etagér i Brug; man havde derved vundet Plads til at optage Snitforgyldning og Marmorering blandt Bogbinderskolens Lærefag, ligesom Trykkeriet, hvis Plads forud var alt for indskrænket, havde faaet bedre Rum. Det var paatænkt at lade afholde en Række Foredrag om Maskinteknik og Behandlingen af Maskinen, og det var da Meningen at lade Trykkere og Lærlinge udenfor Fagskolen faa Adgang hertil. Ingeniør, Maskinkonstruktør *A. Juhl* havde lovet at holde denne Række Foredrag. Der var i det forløbne Aar aflagt Svendepøver af tre af Fagskolens Elever, nemlig Bogbinder *Geisler* og Sætterne *Chr. Aug. Christensen* og *Vilh. Hansen*. Svendepøverne, der vare udførte under Kontrol, vare alle tre indstillede til Sølvmedaille, et Resultat, der turde regnes Skolens Undervisning til Ære.

Kassereren, Boghandler *G. Philipsen*, fremlagde Regnskabet, der viste følgende Poster:

INDTÆGT		UDGIFT	
	Kr. Øre		Kr. Øre
Beholdning fra forrige Regnskabsaar	661.96	Udstillingsudgifter	40.42
Kontingent fra Principaler og ligestillede	792.00	Udgifter ved Fremstilling af »Bogvennen« 1894	1135.50
Kontingent fra Fagarbejdere	361.80	Indkøb og Indbinding	426.73
Statsbidrag	500.00	Opkrævning af Kontingent	44.40
Overskud fra Chicagoudstillingen 1893	158.34	Forskellige Udgifter	11.10
Modtaget fra Pariserudstillingen 1894	482.00	Kassebeholdning	1311.55
Renter	13.60		
	Kr. 2969.70		Kr. 2969.70

Regnskabet stillede sig saaledes noget gunstigere end tidligere, idet Kassebeholdningen var stegen; men derfor var den pekuniære Stilling ikke god. Skønt der næppe var noget derved at gøre foreløbig, maatte Kassereren dog henlede Opmærksomheden paa, at »Bogvennen« slugte hele Kontingentet. Regnskabet godkendtes.

INDHOLD

	SIDE
HARALD HØFFDING: HIDTIL UKENDTE BILLEDER AF SØREN KIERKE- GAARD	5
H. O. LANGE: BIDRAG TIL LÜBECKS BOGTRYKKERHISTORIE. III-IV	9
E. GIGAS: ET PAR BIDRAG TIL DANSK BOGHANDELS HISTORIE:	
I. ET AKTSTYKKE TIL DET »TYPOGRAFISKE SELSKABS« HISTORIE.	29
II. ET PAR BOGPRISER FRA DANSKE AUKTIONER I GAMLE DAGE	35
AFDØDE DANSKE BOGHAANDVÆRKERE:	
IV. JOHAN JENS FREDERIK HOSTRUP SCHULTZ	38
V. LUDVIG CHRISTIAN JOHAN KØBKE	40
LUDVIG PHILIPSEN.	41
MINDRE MEDDELELSER	45
FORENING FOR BOGHAANDVÆRK: AARSBERETNING 1895.	49

REDAKTIONSUDVALG

E. GIGAS F. HENDRIKSEN G. PHILIPSEN

TRYKT FOR
FORENING FOR BOGHAANDVÆRK

PAPIRET FRA
DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER

BILLEDERNE UDFØRTE I
F. HENDRIKSENS REPRODUKTIONS-ATELIER

MDCCCXCVI

FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

I KJØBENHAVN

BERETNING OM TREDIE SKOLEAAR

(1895)

Den nødvendige Udvidelse af Skolens Lokaler, som vi i Fjor tvivlede om at kunne gennemføre, er ikke desto mindre foretaget. Naar vi have vovet denne yderligere Udgift, er det paa Grund af den glædelige Omstændighed, at vore Bidragyderes Tilskud i det forløbne Aar øgedes, og det er vort Haab, at dette maa vedvare ogsaa for det kommende Regnskabsaar. Ny Anmeldelser om Bidrag sendes til Skolens Inspektør, Arkitekt V. BRUUN, Kjøbmagergade 26, 3 S., eller til Formand i Bestyrelsen, Xylograf F. HENDRIKSEN, Kunstindustrimuseet V.

Skolen raader nu over tre Etager i Gaarden Nørrevoldgade 80, og vore tre Afdelinger have nu hver sin Etage. Vi have herved vundet Plads til at udvide Bogbinderafdelingen til ogsaa at omfatte Undervisning i Snitforgyldning og Marmorering, hvilke Fag fra Oktober 1895 høre med til Skolens Undervisningsfag.

Da der fra flere Elevers Side ytrede Ønske om at aflægge Svendepøver, have vi henvendt os til Magistraten, der har nedsat en Kommission for Bedømmelse af Svendepøver i de typografiske Fag. Forinden aflagde Skolens Elev CARL GEISLER Svendepøve som Bogbinder, der tilkendtes Haandværkerforeningens Sølvmedalje. Af dette smukke Arbejde hidsatte vi her en Afbildning. Senere aflagdes to Svendepøver fra Sætterafdelingen, der begge ligeledes tilkendtes Sølvmedalje, nemlig af Eleverne: CHR. AUG. CHRISTENSEN og VILH. HANSEN. Uden nogen Paavirkning fra Skolens Side synes der saaledes at være Trang hos vore Elever til at aflægge en Duellighedsprøve, hvilket tør henregnes til de glædelige Resultater af vor Virksomhed.

Hr. Ingeniør JUHL har i November Maaned vist Skolen den Velvilje at holde fem Foredrag om Bogtrykmaskiner for Eleverne i Trykkerafdelingen.

Efter Opfordring sendte Skolen sit Program og Aarsberetningen til den i St. Petersborg afholdte Bogtrykudstilling og har for denne lille Udstilling modtaget et Æresdiplom.

Paa Finansloven for 1895-96 tilstodes der Virksomheden 1000 Kr. til Driften og 2000 ekstraordinært til Etableringsudgifter. Endvidere har DET REIERSENSKE FOND atter i Aar bidraget 300 Kr. til Skolen.

For de 5000 Kr., der i Juni Maaned overrakte Bestyrelsens Formand til Skolens Bedste, er indkøbt Obligationer, hvis Rente er bestemt til at anvendes til hele eller halve Fripladser for flinke og værdige Elever. Anmodninger om disse Pladser rettes til Skolens Inspektør ved hvert Kvartals Slutning, og der vil ved Fordelingen blive taget særligt Hensyn til den Flid og Regelmæssighed, hvormed Eleven har fulgt Undervisningen.

I 1895 har Skolen haft 63 Elever, hvoraf 30 have besøgt Skolen i 1894. De fordele sig paa de tre Fag paa følgende Maade:

Sættere	6	Svende og 18	Lærlinge
Trykkere	»	do.	- 12 do.
Bogbindere	8	do.	- 19 do.

Undervisningsaaret har bestaaet af tre Kvartaler: Januar, April og September, og Skolen har været lukket i Maanederne Juli og August samt December. Forsømmelserne have i Aar atter været noget i Aftagende, men vi tillade os dog paa ny at anmode d'Hrr. Principaler om at bidrage til, at Eleverne besøge Undervisningen regelmæssig.

Skolens Lærere have været: for Sættere Hr. EMIL SØRENSEN, for Trykkere Hr. C. V. NIELSEN, for Bogbindere Hr. ANKER KYSTER i Haandforyldning, Hr. D. L. CLÉMENT i Presseforyldning og Hr. V. J. HANSEN i Snitforyldning og Marmorering, i Dansk og Tysk Hr. H. C. ANDERSEN og fra November Hr. HOLGER CLEMMENSEN, og i Tegning Skolens Inspektør Hr. V. BRUUN. — Hr. H. C. ANDERSEN, der har ledet Skolens Sprogundervisning fra dens Oprettelse, har desværre af Helbredshensyn set sig tvungen til at fratræde. Skolen tabte i ham en dygtig og for Opgaven meget interesseret Lærer.

Sætterafdelingen. Undervisningen for Sættere har i det væsentlige været ført i det samme Spor som i de tidligere Aar. De ældste Elever have udført mere eller mindre komplicerede Accidensarbejder, Driftsregnskaber, Annoncer og merkantile Tryksager, hvoraf nogle indrettedes til flerfarvet Tryk. Det yngste Hold har udført et Ark Bogsats med Titler, et Par Bogomslag i forskellig Stil, lettere Tabelsats og Accidenser, i hvilke sidste navnlig Brugen af systematiske Streger er indøvet. For de ældre Elevers Vedkommende er der i Aarets Løb afholdt en Modenhedsprøve, idet alle Eleverne have udført et Ark Bogsats med Titler, til hvilket benyttedes et i sproglig Henseende meget mangelfuldt Manuskript, der leveredes af Danskklæreren. Endvidere udførte de to videst komne Elever en Side Annoncer, to andre udførte en Tabel og tre udførte et Bogomslag med Annoncer. Ved Udførelsen af disse Opgaver ydede Læreren ingen Vejledning. Sætterprøverne, der tidligere tryktes i Hurtigpressen af Trykker eleverne, ere i Aar aftrykte i Korrekturpressen af Sætter eleverne selv, hvoraf følger, at den ydre Fremtræden ikke kan være saa pyntelig som før.

Trykkerafdelingen. Dette Aars Elever ere hovedsagelig — som Skolens Hovedfag — underviste i Illustrationstryk. Hver Elev har skaaret 6—8 Tiltretninger, af hvilke nogle ere anvendte til Trykningen af Billederne til »Bogvennen«. Desuden ere nogle af Tiltretningerne trykte i 20 Eksemplarer i Hurtigpresse. Af Farvetryk er der trykt tre Omslag i to Farver, et Regnskab over Pariserudstillingen i tre Farver og et Cirkulære i to Farver. Farvetrykkene ere trykte saavel paa almindelige Trykpapirer som paa Bøttepapir. Desuden have Eleverne trykt de Sætteropgaver, som ikke lode sig udføre i Korrekturpressen. Endelig have Eleverne haft Adgang til de ovenfor omtalte Foredrag af Hr. Ingeniør Juhl.

Bogbinderafdelingen. Haandforyldningen er bleven fortsat efter de samme Principer som i Fjor; de mere fremskredne Elever have tegnet Arbejdstegninger til Helbind. I Januar og Februar er der holdt 8 Foredrag om Kapitalstikning og Lædergøring og gode Mønstre ere foreviste Eleverne. Eleverne have haft Lejlighed til Øvelser i begge Dele. Tre Elever have aflagt Svendepøver, til hvilke Tegninger og Forarbejder ere udførte paa Skolen. To af Svendestykkerne bleve bedømte af Bogbinder-Lauget og opnaaede hver 15 Points; det ene blev opvist for Magistratens Kommission og tildelt Haandværkerforeningens Sølvmedalje.

Undervisningen i Snitforyldning og Snitmarmorering begyndte den 1ste Oktober. Heri deltog fire af de viderekomne Elever hver Søndag Formiddag.

Undervisningen i Presseforyldning er i det forløbne Aar hovedsagelig gaet ud paa at give Eleverne Vejledning i større og vanskeligere forekommende Arbejder, saasom Trykningen af større Sider, hvoraf kun en mindre Del kan trykkes paa én Gang, og lignende.

Som Afslutning paa dette Hold Elevers Undervisning i Presseforyldning er der stillet dem en Opgave, bestaaende i Trykning af to Kalveskindssider og Ryg til Tidsskriftet »Bogvennen«, med Paalægning af flere forskellige Farver Kalveskind, udført med et enkelt Stempel, anvendt paa forskellig Maade, samt nogle faa Linier.

Tegneundervisningen. Bogbinderne have haft seks ugentlige Timer Tegning. To Timer ere benyttede til geometrisk Tegning, og de øvrige fire Timer til Frihaandstegning, først efter Fortegninger, senere efter Gipsafstøbninger. De viderekomne Elever have tegnet efter

Gengivelser af Bind og ere øvede i Sammenstilling af Skolens Stempler, dels til lettere Ryg- og Sidedekoration, dels til Komposition af vanskeligere Bind.

Sætterlærlingene have haft to ugentlige Tegnetimer, der ere benyttede dels til geometrisk Tegning, dels til Frihaandstegning, hvortil Bogstaver i forskellige Stilarter ere benyttede. De viderekomne Elever have tegnet efter smukke Bogomslag o. l.

Trykkerne have haft to ugentlige Tegnetimer, der ere benyttede til geometrisk Tegning og til Frihaandstegning (Fortegninger og Gips).

Svendestykke, tegnet og udført af CARL GEISLER.
Tilkjendt Haandværkerforeningens Sølvmedaille.

Sprogundervisningen. Mundtlig Dansk: Manuskriptlæsning, Analyse, Grammatik, Ret-skrivningsregler. Skriftlig Dansk: Enkelte Diktatstile, Gengivelser (mest Levnedsskildringer af bekendte Mænd); fri Opgaver af almindeligt eller fagligt Indhold.

Tysk. Taleøvelser; de vigtigste grammatikalske Regler indøvede ved disse. Poesi og Prosa læst efter Kapers Læsebog for de højere Klasser.

FAGSKOLEN FO

REGNSK.

	Kroner	Øre
<i>INDTÆGT</i>		
Kassebeholdning fra 1894	28	97
Statstilskud 1000 + 2000 Kr.	3000	
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1946	25
Tilskud fra Det Reiersenske Fond	300	
Sparekasserenter	11	69
Skolepenge	742	
Brugsgenstande solgte til Eleverne	40	50
	6069	41

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn,

O. C. OLSEN

STATU

	Kroner	Øre
<i>FORMUE</i>		
Inventarium:		
a. Kontorinventar samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1941,27		
b. Inventar til Sætterklassen Kr. 4015,11		
c. do. - Trykkerklassen - 2485,84		
d. do. - Bogbinderklassen - 1532,85		
	Kr. 8033,80	
	÷ 10 % 803,38	- 7230,42
	9171	69
Kassebeholdning. . .	8	11
	9179	80

FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

REGNSKAB FOR 1895

INDTÆGT	Kroner	Øre
Kassebeholdning fra 1894	28	97
Statstilskud 1000 + 2000 Kr.	3000	
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1946	25
Tilskud fra Det Reiersenske Fond	300	
Sparekasserenter	11	69
Skolepenge	742	
Brugsgenstande solgte til Eleverne	40	50
	6069	41

UDGIFT	Kroner	Øre
A. Etableringsudgifter (Afdrag paa Inventar, Told, Fragt m. m.).	1544	47
B. Driftsudgifter.		
a. Husleje	900	
b. Lønninger: til Inspektøren Kr. 450,00		
do. - Lærerne 1550,00	2000	
c. Brændsel, Belysning, Rengøring	389	37
d. Undervisningsmateriel	162	37
e. Kontorrekvisiter, Porto m. m.	74	23
f. Andre Udgifter (Tryksager etc.)	190	86
C. Tilbagebetalt Laan til Forening for Boghaandværk	800	
Kassebeholdning	8	11
	6069	41

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn, den 14 Januar 1896.

O. C. OLSEN

C. J. F. RASCH

STATUS OVERSIGT

FORMUE	Kroner	Øre
Inventarium:		
a. Kontorinventar samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1941,27		
b. Inventar til Sætterklassen Kr. 4015,11		
c. do. - Trykkerklassen - 2485,84		
d. do. - Bogbinderklassen - 1532,85		
Kr. 8033,80		
÷ 10 % 803,38 - 7230,42	9171	69
Kassebeholdning.	8	11
	9179	80

GÆLD	Kroner	Øre
Skylder til forskellige Leverandører	2663	40
Midlertidigt Laan af Forening for Boghaandværk	700	
Overført Formue	5816	40
	9179	80

Den 28de September 1895 afholdtes *Repræsentantmøde* paa Skolen; der var mødt Repræsentanter fra samtlige interesserede Foreninger. Formanden, Hr. F. HENDRIKSEN, gav en Oversigt over Virksomheden i det forløbne Skoleaar samt over Skolens pekuniære Status. Indtægterne vare vel en Del forøgede, men det samme gjaldt Udgifterne, af hvilke baade Huslejen og Lærerløningerne vare stegne paa Grund af Skolens Udvidelse. Kunde man paaregne samme Statstilskud i næste Finansaar som i indeværende, var den økonomiske Stilling ikke helt haabløs, selv om der maatte udvises stor Sparsommelighed ved de nødvendige Nyanskaffelser for at faa Balance mellem Indtægter og Udgifter. Næste Aar maatte man saavel ved Budgettets Opstilling som ved Ansøgningen om Statsunderstøttelse bestemt fremhæve, at der maatte gjøres noget for Provinserne, saa Skolens Virksomhed ogsaa kom disse til gode. Den ved Formandens Jubilæum sammenskudte Sum af 4800 Kr., der var overladt ham til Bedste for Skolen, var afrundet til Køb af 5000 Kr. i Obligationer. Renten ønskede han anvendt til Fripladser for flinke Elever. Formanden udtalte endvidere, at naar man i det hele glædede sig over, at ikke faa Elever ønskede at aflægge Svendepøver ved Skolen, saa maatte man dog beklage, at der i denne Henseende fandt nogen Misbrug Sted, idet der sendtes Lærlinge til Undervisning i nogle faa Maaneder, for ved Skolens Hjælp at klare Svendestykket, hvorefter de ophørte med at besøge Skolen. Dette var ikke Mening; Skolen var oprettet for at fremhjelpe flinke Arbejdere til virkelig solid Dygtighed i deres Fag, men ikke for blot at hjelpe dem over en Svendeeksamen og saa slippe dem.

Fra flere Sider udtaltes Tilfredshed med Skolens nye Indretning og Virksomheden i det forløbne Skoleaar, og paa Repræsentanternes Vegne bragte Bogtrykker O. C. OLSEN Formanden en Tak for hans Arbejde i Skolens Tjeneste.

BIDRAG ÉN GANG FOR ALLE

Boghandler-Medhjælper Foreningen	50 Kr.
Ferslew, C., Etatsraad, Kbhvn.	100 -
Simonsen, D., Overrabbiner, Kbhvn.	10 -
Den typografiske Forening.	100 -

AARLIGE BIDRAG

Aalborg Amtstidende.	3 Kr.	Hamann, Th., cand. polyt., In-	
Aalborg Stiftstidende	25 -	geniør, Kbhvn.	5 Kr.
Aarhus Amtstidende	10 -	Hansen, C., Frederiksborg Amts-	
Angelo, Red., Viborg Stiftstid.	5 -	tidende, Hillerød	10
Andersen, A., Vejle A. Folkebl.	5 -	Hansen, E., Bogbinder, Horsens	3 -
Arnstrup, C., Bogbdr., Nakskov	2 -	Hansen, J., Bogtrykker, Randers	2 -
Backhausen, A., Bogtr., Horsens	4 -	Hansen, H. J., Holbæk Posten .	5 -
Bang, A., Boghandler, Kbhvn. .	10 -	Hansen, P., Bogtr., Aalborg . .	3 -
Bang, Daniel, Boghdl., Aarhus.	4 -	Hegel, J., Boghandler, Kbhvn.	25
Bang, O., Næstv. Avis, Næstved	10 -	Hendriksen, F., Xylogr., Kbhvn.	25 -
Bergmann, E., Boghdl., Kbhvn.	10 -	Henningesen, A. W., Bogtr.,	
Bernsteen, S., Bogtr., Kbhvn. .	10 -	Kbhvn.	4 -
Berthelsen, J. C., Bogb., Frede-		Hertz, W., Vejle Amts Avis . .	5 -
ricia.	3 -	Hjorthmose, A., & F. S. Simon-	
Blicher, P., Boghdlr., Kolding .	2 -	sen, Helsingørs Dagblad . . .	5 -
Bojesen, E., Boghdl., Kbhvn. .	25 -	Holst, C. P., Bogbdr., Kbhvn.	5 -
Bornholms Av. og Amtst., Rønne	5 -	Høeg, Langelandstidende, Rud-	
Carlsen, V., Bogtr., Kbhvn. . .	5 -	kjøbing	2
Carlsen, Vilh., Red., Hjørring . .	5 -	Høst, Chr., Hofboghdlr., Kbhvn.	25 -
Christensen, J., Fredericia Avis	5 -	Jensen, A., Korsør Avis	2 -
Cohen, Nic., Bogtr., Kbhvn. . .	20 -	Jensen, F., Roskilde Dagblad . .	5 -
Dreyer, F., Kancelliraad, kgl.		Jensen, Thora, Frk., Heliograv.,	
Hofbogtrykker, Kbhvn.	50 -	Kbhvn.	4 -
Dreyer, J. C., Etatsr., Odense .	50	Jørgensen, A., Horsens Folkebl.	5 -
Ehlert, Otto, Bogb., Kbhvn. . .	5 -	Jørgensen, O. H., Redaktør,	
Eickhoff, J. G. A., Maskinfabri-		Skanderborg Amts Avis . . .	4 -
kanter, Kbhvn.	25 -	Jørgensen, Konrad, Redaktør,	
Elmenhoff, S., Randers Amts Av.	10 -	Kolding	10 -
Erichsen, P. L., Middelf. Dagbl.	5 -	Knudtzon, F. G., Dr. phil., Bog-	
Eriksen, V., Bogbinder, Kbhvn.	4 -	trykker, Kbhvn.	25 -
Ernst, Chr., Bogbinder Kbhvn.	5 -	Krarup, F. E., Assens Avis . . .	5 -
Flyge, J. L., Bogbinder, Kbhvn.	5 -	Køhn, C., Bogbinder, Kbhvn. .	4 -
Fogh, H., Horsens Avis	10 -	Larsen, V., Skelskør Avis	2 -
Forening, Dansk typografisk . .	100 -	Lehmann & Stage, Boghandlere,	
Forening, Ny typografisk	100 -	Kbhvn.	10 -
Forening, Typografisk Trykker-	50 -	Lindgreen, G., Bogb., Kbhvn. .	5 -
Gad, G. E. C., Boghdl., Kbhvn.	25 -	Loeb, Alb., Bogbinder, Kbhvn.	4 -
Græbe, Bogtrykker, Kbhvn. . .	20 -	Lohse, H., Boghandler, Varde .	2 -
Grøn, G. C., Boghdl., Kbhvn. .	25 -	Lolland-Falsters Stiftstid., Ny-	
Haagensen, M., Boghdl., Kbhvn.	10 -	kjøbing p. F.	10 -
Hastrup, C. F., Bogb., Kbhvn.	5 -	Louw, T. J., Bogtr., Slagelse . .	5 -
Hagen & Sievertsen, Odense . .	10 -	Madsen, C., Kapt., Middelfart .	5 -
Hagerup, H., Boghdl., Kbhvn. .	4 -	Madsen, L., Bogtr., Kbhvn. . . .	5 -

Marten, Ringsted Folketidende.	5 Kr.	Rode, J. V., Bogbinder, Kbhvn.	4 Kr.
Møller, B., Kolding Avis	5 -	Rosenberg, A., Bogtr., Kbhvn.	4 -
Møller, S. L., Bogtr., Kbhvn. .	20 -	Rye, C. J., Randers Dagblad . .	5 -
Mørup, C., Bogbinder, Nykjø-		Schou, Andr., Boghdl., Kbhvn.	10 -
bing p. F.	3 -	Schou, H., Bogtrykker, Kbhvn.	25 -
Nielsen, A., Morsø Avis, Nykjø-		Schuboths Forlag, Kbhvn. . . .	25 -
bing p. M.	2 -	Schultz, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
Nielsen, C., Jyllandsp., Aarhus	10 -	Schultz, Boghandler, Aalborg .	4 -
Nielsen, C., Bogtr., Randers . .	3 -	Sikora, Bogbinder, Slagelse . . .	2 -
Nielsen, Th., Herning Folkebl.	5 -	Simonsen, Ludv., Overretssag-	
Nielsen, Th., Bogtr., Kbhvn. . .	4 -	fører, Kbhvn.	10 -
Nielsen & Lydiche, Bogtryk-		Sjodt & Weiss, Kolding	5 -
kere, Kbhvn.	25 -	Slagelseposten, Slagelse	5 -
Nyrop, C., Professor, Kbhvn. .	20 -	Sorø Amtstidende, Slagelse. . .	10 -
Olsen, C., Bogbinder, Nakskov	4 -	Stillhoff, Fr., Bogb., Svendborg	2 -
Olsen, J., Bogbinder, Kbhvn. .	5 -	Svarre, V., Østsjæll. Folkeblad,	
Olsen, O. C. & Co., Bogtryk-		Køge	5 -
kere, Kbhvn.	30 -	Sørensen, H., Red., Silkeb. Av.	5 -
Olsen, P. O., Bogb., Kbhvn. . .	5 -	Sørensen, T., Helsingørs Avis .	5 -
Opffer, F., Køge Avis	5 -	Therkelsen, Bogbinder, Randers	5 -
Pallesen, V. Lund, Boghandler-		Thiele, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
medhjælper, Aalborg	2 -	Thillerup, Fr., Bogtr., Odense	5 -
Petersen, E. P., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Thisted Amts Trykkeri	5 -
Petersen, Imm., Bogb., Kbhvn.	25 -	Thomsen, Funch, F., Bogtr., Aar-	
Petersen, N. T., Red., Nakskov	15 -	hus	10 -
Petersen, Vict., Bogtr., Kbhvn.	25 -	Thrue, Th., Bogtrykker, Aarhus	5 -
Philipsen, G., Boghdl., Kbhvn.	50 -	Tommerup, L. M., Moens Av.	
Pio, V., Boghandel, Kbhvn. . .	10 -	Stege	5 -
Politiken, Udgifterne af, Kbhvn.	25 -	Tortzen, C. G., Kallundborg Av.	5 -
Quist, J. D. & Co., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Truelsen, M., Bogtr., Kbhvn. .	10 -
Rasch, C. J. F., Bogb., Kbhvn.	25 -	Willerup, Vordingborg Avis . .	2 -
Rasmussen, J., Boghdlr., Køge.	2 -	Willerslev, A., Boghandler, Køge	2 -
Reitzel, C. A., Boghdlr., Kbhvn.	20 -	Wissing, Bogbinder, Kbhvn. . .	4 -
Reventlow, A., Boghd., Hjørring	2 -	Wroblewski, Otto, Boghandler,	
Ribe Amtstidende, Varde	5 -	Kbhvn.	10 -